

A LES EQUACIONS DE MAXWELL. UN POEMA

d'ací, d'allà

Una de les característiques de les teories més profundes de la física és la seva bellesa. Qualsevol físic ha sentit en més d'una ocasió l'enlluernament estètic d'alguna teoria, i alguns —recordeu el cas paradigmàtic de Dirac— han estat guiats en la seva recerca per aquesta bellesa. Entre les teories especialment belles hi ha la síntesi de Maxwell dels fenòmens electromagnètics. Quina intensitat té, en tants de nosaltres, el record del moment en què la velocitat de les ones electromagnètiques, expressada en termes de constants elèctriques i magnètiques, esdevenia la velocitat de la llum!

En el meu llibre *Joc d'ombres* (Columna, 1999) he dedicat a aquestes equacions el poema següent:

Les equacions de Maxwell

L'ambre, el vidre, la seda, la llana. L'imant.
Quanta energia al voltant,
ignorada,
segles i segles!

I després en el cel i en el llamp,
i en el cos —rigidesa i espasme—:
el múscul i el núvol, germans
elèctrics i obscurs, com paisatges
cridats a esclatar en la mateixa tempesta!
I la pila i el fil: aquests discs alternats
de coure i de zinc on un àcid desvetlla
corrents que permeten, per fi, la mesura,
que escalfen els fils i desvien la brúixola!

I el nombre, i la síntesi, i per fi la unitat:
en només quatre lleis tants milers de fenòmens,
i encara molt més: per sorpresa, la llum,
tota la llum,

la velocitat de la llum,
el mirall i la lent, el color, l'opacitat,
la suma de clarors esdevinguda obscuritat,
i més:
aquest desbordament
enllà de les fronteres dels sentits,
aquest excés de més i més realitat
independent de l'ull, inassolible a l'ull,
però oferta al pensament en la puresa
d'aquest joc de quatre equacions,
com una altra bellesa del món,
com un altre llenguatge del món,
mental, real, ardent,
aclaparadorament
proper al que en diríem harmonia,
majestat, profunditat:
la passió i el glaç d'un tast de lucidesa.

Segles de confusió i de tempteig que a la fi desclouen una impressionant unitat. Explicació de la llum i eixamplament de la realitat. Al fons d'aquestes equacions, quanta bellesa! Tard o d'hora, calia dedicar-los algun poema. Ací en teniu un. Assageu, ara, el vostre.

David Jou